

Wstęp	13
--------------	-----------

Wykaz skrótów	23
----------------------	-----------

ROZDZIAŁ I

Znaczenie dorobku Komisji Edukacji Narodowej na tle dziejów szkolnictwa i wychowania w Polsce i jego wpływ na upowszechnianie prawa do nauki	29
---	-----------

1.1. Edukacja jezuicka	33
1.2. Świecki kierunek wychowania w założeniach Jana Zamoyskiego	38
1.3. Oświecenie w Polsce	44
1.4. Pierwsze próby reformowania zacofanego szkolnictwa	52
1.5. Kasata zakonu jezuitów	57
1.6. Powołanie Komisji Edukacji Narodowej	62
1.7. Ideał wychowawczy Komisji Edukacji Narodowej	69
1.8. Wkład Grzegorza Piramowicza w kształtowanie wzorców nauczania	76
1.9. Ignacy Massalski i szkolnictwo parafialne	85
1.10. Szkolnictwo w okresie Sejmu Wielkiego	90
1.11. Polskie szkolnictwo w czasach, gdy Polski nie było	96
1.12. Budowanie niepodległej II RP	106
1.13. Tajne nauczanie	111
1.14. Sowiecka koncepcja szkoły	114
1.15. Podsumowanie	119

ROZDZIAŁ II

Prawo do nauki na gruncie regulacji międzynarodowych i ustawodawstwa krajowego	123
---	------------

2.1. Dziecko jako podmiot prawa	125
2.2. Prawo do nauki	130

2.2.1.	Międzynarodowe gwarancje prawa do nauki	136
2.2.2.	Prawo do nauki w Konstytucji RP	154
2.2.3.	Zakres przedmiotowy i podmiotowy prawa do nauki	162
2.3.	Konstytucyjne gwarancje prawa do nauki	163
2.3.1.	Nieodpłatność nauczania w szkołach publicznych	164
2.3.2.	Równy i powszechny dostęp do edukacji	168
2.3.3.	Tworzenie i prowadzenie sieci szkół publicznych	172
2.4.	Gwarancje prawa do nauki w polskim systemie oświaty	182
2.4.1.	Organizacja sieci szkół	183
2.4.2.	Dowóz dzieci do placówek oświatowych	187
2.4.3.	Ramowe plany nauczania i podstawa programowa	200
2.4.4.	Podział uczniów na grupy	209
2.4.5.	Podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe	209
2.4.6.	Pomoc związana z zakwaterowaniem oferowana uczniom uczącym się poza miejscem stałego zamieszkania	214
2.4.7.	Pozalekcyjne formy wspierania rozwoju uczniów w szkole	216
2.5.	Podsumowanie	224

ROZDZIAŁ III

Równe szanse edukacyjne a bariery w dostępie do oświaty **229**

3.1.	Nierówności społeczne i proces marginalizacji	232
3.2.	Przyczyny występowania nierówności edukacyjnych	238
3.2.1.	Czynniki geograficzno-administracyjne	244
3.2.2.	Pochodzenie społeczne a motywacja do nauki	248
3.2.3.	Status materialny	256
3.2.4.	Płatne korepetycje	260
3.2.5.	Segregacje wewnątrzszkolne	275
3.2.6.	Specyficzne trudności edukacyjne dzieci mniejszości narodowych	281
3.2.7.	Niepełnosprawność ucznia	282
3.2.8.	Demoralizacja młodzieży	283
3.3.	Znaczenie procesu wyrównywania szans edukacyjnych	284
3.4.	Równość szans edukacyjnych celem reformy polskiego systemu oświaty	291
3.5.	Podsumowanie	299

ROZDZIAŁ IV

Obowiązki edukacyjne w polskim systemie prawnym 309

4.1.	Obowiązek prawny a prawo do nauki	311
4.2.	Obowiązki edukacyjne	319
4.2.1.	Przymus szkolny w ujęciu historycznym	319
4.2.2.	Obowiązek szkolny a obowiązek nauki	325
4.2.3.	Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego	338
4.3.	Specjalne formy realizacji obowiązków oświatowych	354
4.3.1.	Kształcenie specjalne dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i niedostosowanej społecznie	355
4.3.2.	Edukacja osób niebędących obywatelami RP	356
4.3.3.	Specjalne regulacje dotyczące praw mniejszości narodowych i etnicznych w zakresie oświaty	365
4.3.4.	Edukacja domowa	368
4.4.	Kontrola i egzekucja spełniania obowiązków edukacyjnych	384
4.4.1.	Obowiązki rodziców wynikające z obowiązku edukacyjnego dzieci i młodzieży	384
4.4.2.	Kontrola spełniania obowiązku edukacyjnego przez organy administracji publicznej	386
4.4.3.	Obowiązek edukacyjny jako przedmiot egzekucji administracyjnej	391
4.4.4.	Procedura egzekucji obowiązków edukacyjnych	396
4.4.5.	Ochrona dobra dziecka przez sądem opiekuńczym i wychowawczym	406
4.5.	Podsumowanie	408

ROZDZIAŁ V

Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 411

5.1.	Specjalne potrzeby edukacyjne	415
5.2.	Formy wyrównywania szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	424
5.2.1.	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	425
5.2.2.	Diagnoza psychologiczna	434
5.2.3.	Zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	438
5.3.	Kształcenie i wychowanie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz opieka nad nimi	449
5.3.1.	Definicja niepełnosprawności	451

5.3.2.	Prawne regulacje dotyczące edukacji osób niepełnosprawnych	455
5.3.3.	Kształcenie specjalne	470
5.3.4.	Edukacja włączająca	477
5.3.5.	Indywidualne nauczanie	482
5.4.	Kształcenie uczniów z zaburzeniami w zakresie funkcjonowania społecznego	484
5.4.1.	Edukacja uczniów niedostosowanych społecznie	484
5.4.2.	Instytucje resocjalizacyjne młodzieży zdemoralizowanej	491
5.4.3.	Prawo do nauki a odbywanie kary pozbawienia wolności w warunkach zamkniętych	498
5.5.	Uczeń wybitnie zdolny w systemie oświaty	502
5.5.1.	Dziecko wybitnie zdolne	502
5.5.2.	Gwarancje wspierania uczniów zdolnych	511
5.5.2.1.	Dodatkowe zajęcia rozwijające zainteresowania	516
5.5.2.2.	Olimpiady i konkursy	517
5.5.2.3.	Indywidualny program lub tok nauki	518
5.5.3.	Szkoły specjalistyczne dla uczniów uzdolnionych	527
5.5.3.1.	Oddziały i szkoły sportowe	527
5.5.3.2.	Szkoły artystyczne	529
5.6.	Pomoc oferowana uczennicom w ciąży	533
5.7.	Podsumowanie	535

ROZDZIAŁ VI

Pomoc materialna przyznawana uczniom skierowana na wyrównywanie szans edukacyjnych**541**

6.1.	Konstytucyjny charakter wsparcia finansowego oferowanego uczniom w ramach systemu oświaty	544
6.2.	Pomoc o charakterze socjalnym	546
6.2.1.	Finansowanie wsparcia oferowanego uczniom	547
6.2.2.	Zakres pomocy materialnej	552
6.2.3.	Stypendium szkolne	554
6.2.4.	Zasiłek szkolny	563
6.3.	Świadczenia o charakterze motywacyjnym	572
6.3.1.	Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe	577
6.3.2.	Stypendium Prezesa Rady Ministrów	581
6.3.3.	Stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania	583

6.3.4. Stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	585
6.3.5. Stypendia udzielane przez osoby fizyczne i osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego	586
6.4. Procedura udzielania świadczeń pomocy materialnej	587
6.4.1. Właściwość miejscowa organu przyznającego pomoc	587
6.4.2. Podmioty uprawnione do wnioskowania o pomoc materialną	588
6.4.3. Decyzja administracyjna w przedmiocie przyznania/odmowy przyznania świadczenia	592
6.4.4. Świadczenie nienależnie pobrane	593
6.5. Lokalne i regionalne programy wyrównywania szans edukacyjnych	597
6.6. Inne rodzaje pomocy finansowej udzielane pośrednio dzieciom i młodzieży	602
6.7. Rządowe programy pomocy dla uczniów	604
6.8. Podsumowanie	619

Zakończenie	623
--------------------	------------

Bibliografia	637
---------------------	------------

Streszczenie / Summary	699
-------------------------------	------------

Indeksy	705
----------------	------------

Nota o autorce	717
-----------------------	------------